

Försvarsdepartementet

Uppdrag att utreda ett nytt expropriationsändamål till skydd för Sveriges säkerhet

Sammanfattning

En utredare ges i uppdrag att utreda behovet av ändringar i expropriationslagstiftningen för att möjliggöra expropriation av fast egendom när fastighetsinnehavet kan innebära risker för Sveriges säkerhet. Syftet med uppdraget är att säkerställa Sveriges förmåga att motverka denna typ av säkerhetshotande fastighetsinnehav.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga vilka möjligheter som finns enligt gällande rätt att expropriera en fastighet när fastighetsinnehavet kan innebära risker för Sveriges säkerhet,
- föreslå ett nytt expropriationsändamål som möjliggör expropriation för att motverka risker för Sveriges säkerhet,
- analysera vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att åtgärder enligt det nya expropriationsändamålet ska kunna vidtas,
- analysera vilken ersättning som ska utges vid tillämpning av ändamålet,
- utreda hur förslagen förhåller sig till egendomsskyddet i regeringsformen, första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2027.

Uppdraget att säkerställa expropriation av fast egendom till skydd för Sveriges säkerhet

Det försämrade säkerhetspolitiska läget visar på nya risker

Det säkerhetspolitiska läget både globalt och i Sveriges närhet har försämrats de senaste åren och präglas av instabilitet. Sedan flera år tillbaka finns en breddad och förhöjd hotbild mot Sverige och svenska intressen. Säkerhets-hotet från främmande makt är påtagligt.

I propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) bedömer regeringen att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har försämrat säkerhetsläget i Europa, Sverige och närområdet i grunden och för lång tid framåt. Ett väpnat angrepp mot Sverige eller våra allierade kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige eller våra allierade. Det finns en bred och alltmer komplex hotbild mot Sverige och svenska intressen samt ökade risker för svensk säkerhet. Hoten omfattar bland annat otillbörlig informationspåverkan, cyberangrepp, illegal underrättelseinhämtning, terrorism och sabotage, hot mot samhällsviktig verksamhet och utnyttjande av ekonomiska beroenden.

Säkerhetspolisen och den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ger i sina respektive årsrapporter för 2024 uttryck för ett bestående allvarligt säkerhetspolitiskt läge och ökade risker för Sveriges säkerhet. Säkerhets-hotande aktiviteter med koppling till Ryssland, Kina och Iran pekas särskilt ut. Ryssland beskrivs som det enskilt största hotet mot svenska säkerhetsintressen, dels på grund av dess operativa militära planering, vilken bland annat innefattar Sverige och närområdet, dels landets hybridförmågor. Kina beskrivs som en hotaktör som långsiktigt agerar för att stödja sina globala ambitioner bland annat på områdena teknikanskaffning och ekonomi. Iran är en annan hotaktör som bedriver systematisk säkerhets-hotande verksamhet i Sverige genom bland annat underrättelseinhämtning och påverkansförsök mot framför allt den iranska diasporan i Sverige. Även Iran har ett intresse av att anskaffa kunskap och teknik från Sverige. Främmande underrättelseverksamhet genomförs också mot politiskt beslutsfattande och civila förmågor och civil infrastruktur som Forsvarsmakten är beroende av.

Sveriges säkerhet tar sikte på förhållanden av grundläggande betydelse för Sverige (se prop. 2013/14:51 s. 36). Begreppet har av naturliga skäl en stark anknytning till totalförsvarets uppgifter och ändamål. I fredstid är totalförsvaret den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det militära försvaret utgörs i huvudsak av den verksamhet som bedrivs av Försvarsmakten. Försvarsmakten ska med militära medel försvara Sverige och främja svensk säkerhet. Därutöver har myndigheter som Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket, Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets plikt- och provningsverk viktiga uppgifter inom det militära försvaret. Det civila försvaret å sin sida omfattar hela samhället och utgörs av den verksamhet som beredskapsmyndigheter och andra statliga myndigheter, kommuner, regioner, företag, privatpersoner och civilsamhället i övrigt vidtar för att förbereda Sverige för krig. Här kan nämnas bland annat Myndigheten för civilt försvar och Myndigheten för psykologiskt försvar, som har viktiga uppgifter inom det civila försvaret.

Fast egendom kan vara viktig för totalförsvaret – och därmed Sveriges säkerhet – av olika anledningar. Ett geografiskt område eller en enskild fastighet, byggnad eller annan anläggning kan vara betydelsefull exempelvis för att egendomen ingår i en totalförsvarsviktig aktörs verksamhet eller för att egendomen på ett centralt sätt bidrar till samhällets funktionalitet, har ett skyddsvärt geografiskt läge eller utgör en potentiell tillgång inom ramen för den återupptagna totalförsvarsplaneringen. En fastighet kan även, utifrån dess läge, vara av strategisk vikt för bland annat det militära eller civila försvaret.

Även den som har kontroll över eller kan disponera viss fast egendom kan ha betydelse i sammanhanget. Fastigheter kan vara viktiga för totalförsvaret med hänsyn till den verksamhet som bedrivs där. Rådigheten över områden som är belägna i anslutning till exempelvis försvarsanläggningar, kritisk infrastruktur och viktiga geografiska platser såsom gränsövergångsställen, farleder eller hamninlopp kan också innebära strategiska fördelar i händelse av krig. Samma sak gäller rådigheten över byggnader och anläggningar i sådana områden. Genom att förvärva eller ingå avtal om nyttjande av fast egendom likt den beskrivna kan främmande makt försöka skaffa sig kontroll över geografien och på olika sätt försvåra för svenska myndigheter att bedriva sin verksamhet. Strategiska förvärv och nyttjanden av fast egendom kan också

ske i syfte att skapa förutsättningar för olovlig underrättelseverksamhet eller för att underlätta sabotage och andra skadegörande handlingar mot verksamheter och objekt som är viktiga för totalförsvaret. I de sistnämnda fallen är inte alltid fastigheten som sådan särskilt betydelsefull för totalförsvaret, utan det som gör fastighetsinnehavet riskfyllt ur ett totalförsvarsperspektiv är framför allt det befarade nyttjandet av fastigheten.

Under senare år har flera åtgärder vidtagits för att stärka kontrollen vid olika typer av förvärv av egendom eller verksamheter och därigenom öka skyddet för Sveriges säkerhet. I december 2023 trädde lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar i kraft. Regleringen ger en granskningsmyndighet möjlighet att granska utländska direktinvesteringar i viss skyddsvärd verksamhet och, om det är nödvändigt, förbjuda dessa. I december 2024 redovisades betänkandet Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84). I betänkandet föreslås en ny lag med krav på förvärvstillstånd vid vissa överlåtelser och upplåtelse av fast egendom, varvid staten ges möjlighet att granska och vid behov förhindra sådana överlåtelser och upplåtelse som kan inverka skadligt på väsentliga totalförsvarsintressen. Vidare föreslog regeringen i propositionen Stärkt säkerhetsskydd vid överlåtelse av fast egendom (prop. 2025/26:105) att överlåtelser av fast egendom ska omfattas av säkerhetsskyddslagens regler. Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Det finns dock behov av att staten har möjlighet att i vissa situationer ingripa i befintliga fastighetsinnehav. Det har under senare tid uppstått situationer där omständigheterna kring vissa fastighetsinnehav har kommit att utgöra risker för Sveriges säkerhet och där varken lagstiftningen om granskning av utländska direktinvesteringar eller säkerhetsskyddslagen varit tillämplig. Det kan röra sig om fastighetsinnehav som tidigare varit mindre problematiska ur säkerhetssynpunkt, men som på grund av det försämrade omvärldsläget kommit att anses som olämpliga. Det är vidare rimligt att utgå från att utländska aktörer utför strategiska förvärv av fastigheter i Sverige. Säkerhetspolitiska följder av utländska förfoganden över svenska fastigheter har också uppmärksammat medialt vid flera tillfällen de senaste åren. Det har då bland annat handlat om utländska förvärv och nyttjanden av svenska hamnar och av fastigheter som är belägna i närheten av totalförsvarsviktig verksamhet.

Utländska förfoganden över fast egendom är en aktuell fråga även bland våra nordiska grannländer. I Finland har utländska markköp noterats bland annat

i den finska skärgården och i närheten av den finska Försvarsmaktens övnings- och garnisonsområden, vapendepåer och militärflygfält samt invid kommunikationsmaster, kärnkraftverk och eldistributionens stamnät och vid knutpunkter för tågtrafik och vägnätverket. Detta har rest frågor kring svenska statens möjlighet att ingripa vid sådana fastighetsinnehav i Sverige för att motverka risker för Sveriges säkerhet. Det befintliga regelverket behöver därför ses över för att säkerställa ett mer heltäckande skydd för svenska säkerhetsintressen.

Ett fastighetsinnehav som innebär risker för Sveriges säkerhet bör kunna utgöra en grund för expropriation

Enligt 1 kap. 1 § expropriationslagen (1972:719) får fastighet som tillhör annan än staten tas i anspråk genom expropriation med äganderätt, nyttjanderätt eller servitutsrätt. Genom expropriation får även särskild rätt till fastighet upphävas eller begränsas, om rättigheten tillkommer annan än staten.

Expropriation får ske för vissa i lagen utpekade ändamål. Expropriation får bland annat ske för det militära försvaret eller för annat ändamål som är av särskild betydelse för totalförsvaret (2 kap. 6 §). Det är också möjligt att expropriera mark för särskilda ändamål som kan vara viktiga ur totalförsvars-synpunkt, till exempel allmän plats, vägar, vattenverksamhet eller elledning. Exempel på sådan lagstiftning är fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149), ledningsrättslagen (1973:1144), miljöbalken, lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, väglagen (1971:948), lagen (1995:1649) om byggande av järnväg och minerallagen (1991:45). Expropriationstillstånd ska dock inte meddelas, om ändamålet lämpligen bör tillgodoses på annat sätt eller olägenheterna av expropriationen från allmän och enskild synpunkt överväger de fördelar som kan vinnas genom den (2 kap. 12 § expropriationslagen).

Den omständigheten att ett fastighetsinnehav kan innebära risker för Sveriges säkerhet är inte ett uttalat expropriationsändamål. Det är vidare oklart om ett sådant förhållande kan anses rymmas inom exempelvis det ändamål som uppställs i 2 kap. 6 § expropriationslagen. I de fall ändamålet med expropriationen avser annat än det militära försvaret krävs i övriga fall att markbehovet är av särskild betydelse för totalförsvaret. I lagens förarbeten framhålls att totalförsvarets uppgifter är vidsträckta och att mark kan behövas för lokaler och andra utrymmen av skilda slag, såsom lagrings-

utrymmen för olja och andra krigsviktiga förnödenheter som det kan vara svårt att skaffa i ett avspärrningsläge. Mark kan också behövas till bland annat anläggningar för kommunikationer, sjukvård, polisväsende och krigsviktig industri (se prop. 1972:109 s. 207). Vid lagens tillkomst avsågs alltså framför allt expropriation för mark där olika anläggningar skulle placeras, men lagen kan också åberopas till stöd för att befintliga anläggningar ska överföras till staten. Vad som krävs för expropriation i sådant fall är dock osäkert.

Det kan konstateras att bestämmelsen om expropriation för försvarsändamål är utformad med utgångspunkt i det militära försvarets respektive totalförsvarets behov av mark. Det är däremot tveksamt om regleringen möjliggör expropriation för att undanröja hot mot eller risker för exempelvis det militära försvaret, och i förlängningen Sveriges säkerhet. Av rättssäkerhetsskäl bör inte bestämmelser som inskränker enskildas rättigheter ges en alltför vid tolkning.

Mot denna bakgrund, och med hänsyn till det försämrade säkerhetsläget, finns det ett behov av att utreda möjligheten att avbryta ett befintligt fastighetsinnehav genom expropriation, om det bedöms nödvändigt med hänsyn till de risker för Sveriges säkerhet som innehavet eller nyttjandet medför. I första hand bör det övervägas om ett sådant förfarande kan möjliggöras genom en utvidgning av expropriationslagens regler. För detta talar att bestämmelserna på området bör hållas samman för att regelverket ska vara överskådligt och skapa en enhetlig tillämpning.

Även frågan när ett befintligt fastighetsinnehav kan utgöra risk för Sveriges säkerhet och därmed bör avbrytas genom expropriation behöver analyseras närmare. Expropriation innebär ett ingrepp i enskildas egendomsskydd och bestämmelser om expropriation bör i allmänhet tillämpas med restriktivitet. En risk med ett visst fastighetsinnehav kan dock i förlängningen leda till ett allvarligt hot mot Sveriges säkerhet. Det behöver utredas vilka anläggningar eller områden som typiskt sett bör kunna omfattas av det nya expropriationsändamålet. Rådigheten över områden som är belägna i anslutning till exempelvis försvarsanläggningar, kritisk infrastruktur och viktiga geografiska platser såsom gränsövergångsställen, farleder och hamninlopp kan innebära strategiska fördelar i händelse av krig och är typiskt sett av sådan karaktär. Det behöver även utredas vilka omständigheter i förhållande till fastighetsinnehavet inklusive hur fastigheten nyttjas som bör kunna aktu-

alisera expropriation på denna grund. En fysisk eller juridisk persons kopplingar till främmande makt kan utgöra risker i sammanhanget, men även då en fastighet ägs av en aktör som på annat sätt medför ett säkerhetshot. Det kan även röra sig om medvetna eller omedvetna bulvanförhållanden, där en person utåt sett är eller framstår som ägare av fastigheten, men då denna huvudsakligen brukas av någon annan på ett sätt som kan medföra risker. Vilka avvägningar som bör göras vid utformningen av lagstiftningen behöver dock analyseras närmare, samt vilka gränsdragningar som ska göras mot sådan expropriation som kan ske med stöd av 2 kap. 6 § expropriationslagen.

Utredaren ska därför

- kartlägga vilka möjligheter som finns enligt gällande rätt att expropriera en fastighet när fastighetsinnehavet kan innebära risker för Sveriges säkerhet,
- föreslå ett nytt expropriationsändamål som möjliggör expropriation för att motverka risker för Sveriges säkerhet,
- analysera vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att åtgärder enligt det nya expropriationsändamålet ska kunna vidtas,
- utreda och beskriva gränsdragningen mot expropriation som kan ske med stöd av 2 kap. 6 § expropriationslagen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Expropriationsändamålets förhållande till grundläggande fri- och rättigheter och Sveriges internationella åtaganden ska analyseras

En ordning som möjliggör expropriation för att motverka risker för Sveriges säkerhet innebär ett ingrepp i enskildas egendomsskydd. Äganderätten och skyddet för var och ens egendom är centrala i ett demokratiskt samhälle. I svensk rätt manifesteras egendomsskyddet både i grundlag och i internationella konventioner som Sverige har åtagit sig att följa.

Egendomsskyddet regleras i 2 kap. 15 § regeringsformen. Enligt bestämmelsens första stycke är vars och ens egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande, eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Med uttrycket vars och ens avses såväl fysiska som juridiska personer och skyddet gäller lika för svenska medborgare och andra som vistas i Sverige. Skyddet innebär inte att den

enskildes egendom är ovillkorligt tryggad. Ingrepp av de slag som omfattas av bestämmelsen får göras om det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Till skillnad mot vad som gäller för andra relativa fri- och rättigheter finns det dock inte någon reglering som anger vilka allmänna förutsättningar som ska gälla för att en begränsning i egendomsskyddet ska vara tillåten (jfr 2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen).

Enligt första stycket artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen ska varje fysisk eller juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får heller berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. Enligt andra stycket inskränker emellertid detta inte en stats rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med bland annat det allmännas intresse. Vid samtliga slag av äganderättsintrång gäller en proportionalitetsprincip som innebär att nödvändigheten av ett intrång som motiveras av det allmännas intresse måste balanseras mot det men den enskilde lider av intrånget.

Enligt artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Enligt samma bestämmelse får ingen berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendom får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen. Europeiska unionens medlemsstater är skyldiga enligt artikel 51 i stadgan att respektera rättigheterna i stadgan när de tillämpar unionsrätten.

Vad som är ett angeläget allmänt intresse enligt regeringsformen har i förarbetena exemplifierats med samhällets behov av mark för naturvårds- och miljöintressen, totalförsvarsändamål och för bostadsbygge, trafikleder, rekreation och friluftsliv. Vidare framhålls i förarbetena att det inte är möjligt att mer i detalj beskriva vad som är ett angeläget allmänt intresse, utan att det i sista hand är en fråga som i viss mån måste bli föremål för politiska värderingar med hänsyn till vad som är godtagbart från rättssäkerhetssynpunkt i ett modernt och demokratiskt samhälle. Även säkerhetsskäl kan utgöra angelägna allmänna intressen i den mening som avses. Uttrycket angelägna allmänna intressen anknyter till vad som gäller för egendomsskyddet enligt

Europakonventionen som gäller som svensk lag (se prop. 1993/94:117 s. 48).

Begreppet Sveriges säkerhet tar som nämnts ovan sikte på förhållanden av grundläggande betydelse för Sverige och är ett sådant angeläget allmänt intresse som kan motivera inskränkningar i egendomsskyddet. En förutsättning är att omständigheterna i det enskilda fallet är sådana att ingreppet i egendomsskyddet kan anses proportionerligt. Enligt rättspraxis gäller en tydlig proportionalitetsprincip för begränsningar i egendomsskyddet som bland annat innebär att det måste göras en proportionalitetsbedömning i det enskilda fallet (se NJA 2018 s. 753 och jfr Skibińscy mot Polen, nr 52589/99, dom den 14 november 2006, p. 87). Något känt exempel på expropriation av mark vid risk för nationella säkerhetshot inom svensk rätt finns dock inte.

Utredaren ska därför

- analysera hur ett expropriationsändamål för att motverka risker för Sveriges säkerhet förhåller sig till egendomsskyddet i regeringsformen, Europakonventionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, samt Sveriges internationella åtaganden, och
- analysera och ta ställning till när ett ingrepp i egendomsskyddet för att motverka risker för Sveriges säkerhet kan anses proportionerligt mot bakgrund av grundlagsregleringen och internationella konventioner.

Det ingår inte i uppdraget att överväga eller föreslå grundlagsändringar.

Förutsättningarna för ersättningsrätt vid expropriation av aktuellt slag ska analyseras

I situationer då det har uppstått frågor kring statens möjlighet att ingripa i ett fastighetsinnehav, inklusive hur fastigheten nyttjas, till skydd för Sveriges säkerhet har det också diskuterats i vilken mån enskilda bör ha rätt till ersättning vid sådana ingripanden (jfr SOU 2025:42 s. 109–123). I fall som rör expropriation avses expropriationsersättning. Enligt 2 kap. 15 § andra stycket regeringsformen ska den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag. Europakonventionen innehåller inte någon uttrycklig rätt till ersättning vid egendomsingrepp. Vid bedömningen av om enskildas rättigheter har kränkts har emellertid Europadomstolen vägt in om, och i så fall i vilken utsträck-

ning, som ersättning har lämnats för egendomsingreppet (se bland annat Scordino mot Italien (nr 1), nr 36813/97, dom 29 mars 2006). Enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna får ingen berövas sin egendom utom mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid.

I 4 kap. expropriationslagen finns bestämmelser om rätt till ersättning enligt den lagen. Enligt 1 § första stycket ska vid expropriation utgå löseskilling motsvarande fastighetens marknadsvärde eller, vid expropriation av del av en fastighet, intrångsersättning motsvarande uppkommen minskning av fastighetens marknadsvärde. Även övrig skada för ägaren ska ersättas. Med annan skada avses endast skada av ekonomisk art. Annan skada kan bestå i antingen att vederbörande åsamkas en direkt utgift eller att han går miste om en påräknad inkomst (se NJA 1960 s. 125 [I och II]).

I paragrafens andra stycke föreskrivs att därutöver ytterligare löseskilling eller intrångsersättning ska betalas med 25 procent av marknadsvärdet respektive marknadsvärdeminskningen. Detta gäller dock inte när expropriationen sker för ändamål som avses i 2 kap. 7 §, alltså för att försätta eller hålla fastighet i tillfredsställande skick, när grov vanvård föreligger eller kan befaras uppkomma. Undantaget har motiverats med att fastighetsägaren själv har försatt sig i en situation där marken blir föremål för tvångsförvärv; det beror på dennes eget vållande att fastigheten tas i anspråk. Dessutom har fastighetsägaren normalt brutit mot lagen eller inte följt förelägganden (se prop. 2009/10:162 s. 69). Det schablonspåslag om 25 procent som gäller enligt lagens huvudregel avser åtminstone delvis att kompensera fastighetsägaren för den ideella skada det innebär att tvångsvis gå miste om sin äganderätt till fastigheten. En ledande tanke med denna ordning var att äganderätten borde stärkas genom en mer allsidig värdering av den skada som expropriationen innebär (se prop. 2009/10:162 s. 66 f.).

Det expropriationsändamål som ska föreslås kommer typiskt sett att grundas på att fastighetsinnehavet kringgärdas av förhållanden och omständigheter av sådan beskaffenhet som rättsordningen bör ta avstånd från. Frågan som uppkommer är om fastighetsägaren också i ett sådant fall bör få förmånen av ett schabloniserat påslag avseende den ersättning som ska utges. Ersättning med lagstadgat påslag ska utgå vid expropriation som sker för bland annat det militära försvaret enligt 2 kap. 6 § expropriationslagen.

Den särregel som gäller för expropriation enligt 2 kap. 7 § expropriationslagen innebär att förhållanden på fastighetsinnehavarens sida kan medföra undantag från expropriationslagens ersättningsbestämmelser. Mot bakgrund av vilka förhållanden och omständigheter som typiskt sett kan anses utgöra risker för Sveriges säkerhet, talar övervägande skäl för att sådant undantag också bör gälla i fall där expropriation sker för att motverka sådana risker. Frågan behöver emellertid utredas närmare.

Utredaren ska därför

- analysera och bedöma om det vid aktuellt expropriationsändamål bör införas ett undantag från den rätt till ytterligare ersättning om 25 procent som regleras i 4 kap. 1 § expropriationslagen, samt oavsett ställningstagande, lämna författningsförslag om ett sådant undantag, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Förslagets förhållande till grundlag och internationella åtaganden

Utredaren ska säkerställa att de analyser och de förslag som lämnas är förenliga med grundlagarna och Sveriges internationella åtaganden, bland annat Europakonventionen.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av sina förslag. Som en del i konsekvensutredningen ska utredaren bedöma förslagets ekonomiska och samhällsekonomiska konsekvenser samt konsekvenser för enskilda. Om förslagen kan förväntas medföra kostnadsökningar för det allmänna ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska ha en dialog med och vid behov hämta in upplysningar från myndigheter och organisationer som berörs av frågorna, däribland Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Säkerhetspolisen. Utredaren ska också hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och kommittéväsendet. Utredaren ska särskilt hålla sig informerad om det arbete som bedrivs i Egendomsskyddskommittén (dir. 2025:70).

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2027.